

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליעזר איגרא, הרב שלמה שפירא, הרב ציון לוז-אילוז

המערערת (משיבה בערעור שכנגד): פלונית (ע"י ב"כ טו"ר משה מיטלמן)

נגד

המשיב (מערער בערעור שכנגד): פלוני (ע"י ב"כ עו"ד ישראל ניסנבוים)

הנדון: עקרונות בפסיקת מזונות; דרכי הדיון והנמקת הפסיקה בתביעת מזונות ובכלל

פסק דין

לפני בית הדין מונחים ערעוריהם של הבעל והאישה – האב והאם – בנוגע לקביעת המזונות.

בהחלטת בית הדין נקבע:

לבעל יש חברת [...] והוא נותן שירות למוסדות חינוך, לדבריו הכנסתו החודשית היא כ-9,000 ש"ח. בא כח האישה מגיש תלושי משכורת של הבעל כשבחלק מהתלושים הסכום הוא 13,000 ש"ח.

הכנסות האישה היו 5,000 ש"ח לחודש, ולדבריה החל מהחודש היא תשתכר סך 3,200 ש"ח.

לאחר שמיעת הצדדים והעיון בנתונים הנ"ל, בית הדין מחייב את הבעל לשלם לאישה מזונות בסך של 4,000 ש"ח לחודש (אלף ש"ח לכל ילד), ובנוסף ישלם הבעל מחצית הוצאות חינוך ובריאות, וכן ישלם מחצית משכר הדירה הנ"ל.

האישה – האם הגישה ערעור בתיק שכותרתו "מזונות אישה". והבעל – האב הגיש ערעור בתיק שכותרתו "מזונות ילדים".

לדברי האישה בית הדין לא קבע לה לא מזונות ולא מדור למרות זכאותה להם. כמו כן, לדבריה, סכום המזונות אינו מכסה את צרכי הילדים, לא כלולים בו השתתפות האב במדור ובהוצאות מדור, ומלבד זאת לא ברור מדוע חובה עליה לשלם מחצית הוצאות חינוך כשחייב זה צריך להיות מוטל על האב החייב בחינוך בנו. לדבריה הכנסות האב עומדות על סך 13,000 ש"ח לפחות ובית הדין לא אפשר לה להוכיח את הכנסות האב ואת גובה הכנסותיה, ולפיכך היא מבקשת לתת לה את יומה להוכיח את טענותיה בעניין הכנסות הצדדים, כשלאחר מכן בית הדין

--- סוף עמוד 1 ---

יכריע מהו גובה מזונות הילדים ומהו גובה חיוב האב במדור והוצאות מדור, וכן יקבע את שיעור חיוב הבעל במזונות האשה.

לעומתה הבעל – האב טוען שמכיוון ששני הצדדים רוצים בגירושין יש לחייב את האישה בהם, ומשכך הוא פטור ממזונותיה וממדורה. לטענתו מטעם זה לא נתן בית הדין את הכרעתו בעניין זה. כמו כן לדבריו: הכנסות האישה – האם גבוהות מעבר להצהרותיה, ועל פי החלטת הרבנות הראשית האם חייבת גם היא במזונות, ומלבד זאת יש להפחית המזונות בגין זמני השהות של הילדים עם האב, גם האב ביקש להוכיח את טענותיו בבית הדין.

לאור הסכמת ורצון הצדדים להוכיח טענותיהם בפני ערכאה קמא, בית הדין מחזיר את התיק לבית הדין האזורי כדי שיקיים דיון ויאפשר לצדדים להוכיח טענותיהם ולאחר מכן תינתן החלטתו.

חובתנו להבהיר: **בתקנה קט"ו לתקנות הדיון נקבעה צורת פסק הדין כדלהלן:**

כל פסק דין צריך להכיל, מלבד ההחלטה בנושא המשפט, גם:

(א) סיכום תמציתי של טענות הצדדים;

(ב) קביעת העובדות החשובות;

(ג) נימוקי ההחלטה.

הדבר נצרך גם כדי שהצדדים ידעו מאיזה טעם דנום, אך בעיקר מהטעם שעל פי תקנות הדיון קיימת זכות ערעור, ואין יוכל בית הדין לערעורים לדון בערעור אם לא ידע טעמו של בית דין קמא?

בפסק הדין המערער אומנם נכתבו טענות הצדדים, אך לא הוכחו הכנסותיהם, ולא נאמרו נימוקי בית הדין לפסיקה או אי-פסיקה. חובת בית הדין הייתה להביא תחילה את טענות הצדדים, מה דורשת האם, מה הוצאותיה, מה הכנסתו של האב ומה הכנסת האם, איזה הוצאות מוציא האב לצורך הילדים מלבד דמי המזונות, ואחר כך לבאר מה נימוקי החלטת בית הדין בקביעתו.

יש להדגיש: **אף במקום שנקבעת משמורת משותפת**, שזוהי השאיפה של אבות רבים כדי להפחית את עלות המזונות שישלמו (וקל-וחומר במקום שאין המשמורת כזו), הדגש בה הוא בדרך כלל על מספר הלילות שהילד ישן עם כל הורה. ובאמת לא זוהי עיקר הבחינה בחיוב מזונות, שהרי אף היכא שזמני הלינה שווים או כמעט שווים, **יש לבחון היטב מי מוציא את עיקר ההוצאות על הילד** מאחר שהלינה לא מוכיחה בהכרח על נשיאה שוויונית בעול. גם המזון לא מהווה בהכרח את המרכיב הדומיננטי, שהרי ביגוד ודאגה לשאר צרכים – עלותם במקרים רבים עולה על הוצאות המזון, וגם במשמורת משותפת – במקרים רבים ההורה שדאג לצרכים אלו בעת שבני הזוג היו נשואים הוא שממשיך לדאוג לעניינים אלו. לפיכך שיעור המזונות גם במשמורת משותפת אמור להיות בהתאם להוצאות שמוציא כל הורה בפועל, ומשכך עניין זה אמור להיות מפורט בהצגת העובדות והתיאור מי משלם.

כמו כן **חיוב המזונות הוא לפי צורכי הילדים**, צורכי הילדים והרגלם ולא הסכום המינימלי, וכבר הארכנו בזה במותב בית דינו בפסק דין שהתפרסם בימים אלו, בתיק 130894/1, וקבענו ש**שיעור המזונות ייקבע אצל כל ילד לפי החברה, המגזר, המשפחה והעיר שבה הוא מתגורר**. לפיכך גם עניין זה אמור להיות מוזכר בבסיס פסק הדין, ויש להאריך עוד בדברים ואין כאן מקומם.

--- סוף עמוד 2 ---

חובתנו להדגיש: **עיקר חיוב המזונות ודאי מוטל על האב**, בין ב'קטני קטנים' ובין בקטנים גרידא, ואף אם יש חיוב על האם, החיוב הוא מדיני צדקה שבשולחן ערוך יורה דעה, והיא חייבת בהן רק אם יש לה כדי צורכה. משכך על בית הדין לקבוע מה הכנסות הצדדים בפועל ולהתייחס עניינית לטענותיהם.

מתן הוראות

לאור האמור בית הדין קובע:

א. התיק יוחזר לבית הדין האזורי לשמיעת טענות הצדדים והוכחותיהם והוצאת פסק דין מנומק.

ב. הערובות שהפקידו הצדדים כתנאי לשמיעת ערעוריהם תוחזר להם.

5129371ג. המזכירות תסגור את התיק.

54678313ד. פסק הדין מותר בפרסום בהשמטת שמות הצדדים.

ניתן ביום כ"ב בשבט התשפ"ב (24.1.2022).

הרב ציון לוז-אילוז

הרב שלמה שפירא

הרב אליעזר איגרא